

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/190204,Wystawa-IPN-Smierc-za-czlowieczestwo-Rodzina-Ulmow-w-Markowej.html>
13.05.2024, 11:36

Wystawa IPN „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” w Markowej

Wernisaż odbył się 9 września 2023 r. przy kościele parafialnym pw. św. Doroty.

ZBRODZIA / CRIME

Funkcjonariusze niemieckiej żandarmerii z posterunku w Łańcutu. Drugi od lewej: Eilert Dieken, obok niego stoi Josef Kokott, pośrodku Gustav Unbehend (zastępca komendanta posterunku żandarmerii w Łańcutu). Wymierni funkcjonariusze brali udział w zbrodni w Markowej. The officers of the German gendarmerie in Łańcut. Second from the left: Eilert Dieken; next to him stands Josef Kokott, in the middle Gustav Unbehend (deputy commander of the gendarmerie station in Łańcut). The officers mentioned participated in the crime in Markowa (story AIRN / collection of the Archives of the Institute of National Remembrance)

do gospodarstwa Ulmów wkroczyli
żeni przez komendanta niemieckie
Eilerta Diekena. Korzystali
podległych im granatowych
niemiecy zabili w domu
ordowali na podwórku
postąpili z Józefem

On March 24, 1944, the officers commanded by the commander of the German gendarmerie in Łańcut, Eilert Dieken entered the Ulma's household. They used information from one of the subordinated to them blue police officers. The officers of the German gendarmerie killed three Jews while sleeping. The others were murdered in the front yard. The torturers did the same with Józef and

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów”. Na zdj. dr Mateusz Szpytma, wiceprezes IPN (P) i dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor Oddziału IPN w Rzeszowie (L) – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów”. Na zdj. Władysław Ortyl,

marszałek województwa podkarpackiego – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – Markowa, 9 września 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Ekspozycja, przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, przedstawia losy, wydawałoby się zwykłej polskiej rodziny, a przecież jednocześnie wyjątkowej. Rodziny, której linia życia została poddana trybom okrutnej wojny i okupacji. Józef i Wiktoria Ulmowie nie poddali się biernie biegowi historii. Stali się jej aktywnymi uczestnikami, dostrzegając innych ludzi, którym należało udzielić pomocy. Stanęli po stronie dobra i sami dzielili się tym dobrem z innymi. Narodowość, wyznanie, różnice kulturowe, w obliczu terroru niemieckiej okupacji, stały się nieistotne, wagi nabrało człowieczeństwo. Pragnąc ochronić życie, sami je stracili. Na wystawie, przygotowanej w językach polskim i angielskim, znajduje się kilkadziesiąt zdjęć i dokumentów. Część z nich została opublikowana po raz pierwszy.

Wystawa prezentowana jest przed kościołem parafialnym pw. św. Doroty w Markowej.

- Znajdujemy się w jednym z najważniejszych miejsc dla rodziny Ulmów. To tutaj Józef i Wiktoria zostali ochrzczeni, w tym kościele zawarli związek małżeński i ochrzcili wszystkie swoje dzieci. Było to najważniejsze miejsce w ich życiu, oprócz ich rodzinnego domu. Wielokrotnie słyszeli w tym kościele o tym, że Pan Bóg stworzył człowieka na swój obraz i na swoje podobieństwo

- mówił podczas wernisażu dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, współautor ekspozycji.

- Władysław Ulma, brat Józefa, pytany przez dziennikarza, dlaczego Józef i Wiktoria przyjęli Żydów do swojego domu i

*wytrwali przez kilkanaście miesięcy w tym postanowieniu
odpowiedział: „Bo byli ludźmi w pełnym tego słowa
znaczeniu”. I o tym jest ta wystawa. O człowieczeństwie w
rodzinie Ulmów i o tym, że jest to tak wielka wartość, że byli
w stanie oddać za nią życie. Dlatego są dzisiaj bohaterami,
ważnymi dla nas wszystkich, a od jutra będą także
Błogosławionymi.*

- podkreślił.

W otwarciu wystawy wzięli udział m.in. ks. prof. Waldemar Janiga, reprezentujący arcybiskupa Adama Szala, proboszcz parafii w Markowej ks. Roman Chowaniec oraz Władysław Ortyl, marszałek województwa podkarpackiego.

*- Jutro beatyfikacja, dziś podniosłe wydarzenia, które mają
utrwać pamięć o rodzinie Ulmów, o tym heroicznym
czynie, ale i budzić tożsamość, budzić ludzkie sumienia,
tożsamość, która jest zakorzeniona w wierze w Chrystusa,
ale też w pięknej kulturze polskiej, w tradycji polskiej,
obyczajowości, w zwyczajowości. (...) Niech ta wystawa
będzie pochwałą człowieczeństwa, ale niech beatyfikacja
będzie nade wszystko uwielbieniem Boga, ale też pochwałą
podkarpackiej ziemi, przemyskiej ziemi, polskiej ziemi. Jeśli
polska ziemia rodzi takie rodziny to znaczy, że z nami nie
jest źle, że będzie dobrze, bo mamy orędowników w niebie*

- powiedział ks. prof. Janiga.

O wystawie i rodzinie Ulmów opowiedział dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor Oddziału IPN w Rzeszowie.

Obejrzyj wybrane plansze z wystawy

RODZINA / FAMILY

Ulmasi byli związani z Markową od pokoleń, tam się urodził i wychował.
 Józef Ulma po nauce w szkole powszechnej ukończył wydział ogrodnictwa w Państwowej Szkole Rolniczej w Pińsku. Wiekami uczestniczył na kursach oświatowych, prowadzone przez Uniwersytet Ludowy w Górczu.

Wiosną ślub w 1935 r. W kolejnych latach urodzili się im dzieci: Stanisława, Basia, Władysław, Antoni i Marysia, Człowiekmi kochającymi.

The Ulmas were connected with Markowa for generations, they were born and raised there.
 Józef Ulma, after studying at an elementary school, completed his education at the State Agricultural School in Pińsk. Wiekami attended education courses held by the People's University in Górcz.

They got married in 1935. In the following years, their children were born: Stanisława, Basia, Władysław, Antoni and Marysia. They respected another one.

Wieloletni Józef Ulma przeszedł wiarę z katolicyzmu na wyznanie Chrześcijaństwa. W 1935 roku, w dniu 15 września, w kościele w Markowej, w parafii św. Józefa, wzięł ślub z Marią, córką miejscowego gospodarza.

SIEMIERCZA CZŁOWIECZENSTWO
 DEPARTAMENT WYKONAWCZY

RODZINA I MIŁOŚĆ
 THE ULMA FAMILY

WIARA I SŁUŻBA / FAITH AND SERVICE

Wiara katolicka i przywiązanie do tradycji przetrwały mimo trudnych warunków. W młodości Józef należał do Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Pińskiej, a później do Związku Młodzieży Wzajemnej "Wiara".

PEŁCA
 Choć był z pracy niepełny, Józef Ulma zaangażował się w prace przy uprawianiu i hodowaniu pszczoł w rodzinnej parafii. Przez pewien okres kierował pracą Społeczności Młodzieżowej katolickiej parafii miejscowych rolników.

The Catholic faith and tradition in the face of being a neighbor were a part of the Ulma's everyday life. As a young man, Józef belonged to the Catholic Association of Young Men "Pińsk". He was involved in the Union of Mutual Youth "Faith".

For some time, despite being unable to work on the farm, Józef was engaged in beekeeping and apiculture. He was the head of the group who established a fruit tree nursery. For some time, he managed the work of the Dairy Cooperative established by local farmers.

Wieloletni Józef Ulma przeszedł wiarę z katolicyzmu na wyznanie Chrześcijaństwa. W 1935 roku, w dniu 15 września, w kościele w Markowej, w parafii św. Józefa, wzięł ślub z Marią, córką miejscowego gospodarza.

Wieloletni Józef Ulma przeszedł wiarę z katolicyzmu na wyznanie Chrześcijaństwa. W 1935 roku, w dniu 15 września, w kościele w Markowej, w parafii św. Józefa, wzięł ślub z Marią, córką miejscowego gospodarza.

SIEMIERCZA CZŁOWIECZENSTWO
 DEPARTAMENT WYKONAWCZY

RODZINA I MIŁOŚĆ
 THE ULMA FAMILY

- Autorzy wystawy: dr Mateusz Szpytma (wiceprezes IPN), dr Wojciech Hanus (IPN Rzeszów), dr Maciej Korcuć (IPN Kraków)
- Projekt graficzny, rysunki i skład: Katarzyna Hudzicka-Chochorowska (IPN Rzeszów)

► [Portal IPN poświęcony Rodzinie Ulmów](#)

Pliki do pobrania

[Wystawa „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” w Markowej - katalog wystawy \(pdf, 21.26 MB\)](#)